

לקט ידיעות – יולי 2018

מנהלת התכנית: אל"ם (מיל') עו"ד פנינה שרביט ברוך

רכזת התכנית: עו"ד ליאור צור

צוות המחקר: שחף אסולין, שירה האזור, אחינעם הראל וזהר שדמון

לקהל הקוראים והקוראות,

החל מהחודש מתכונת הלקט משתנה מעט. ברוב הידיעות תהיה רק הפנייה למסמכים המקוריים ולמקורות מידע רלוונטיים. מדי חודש נבחר כמה ידיעות בודדות לגביהן נכלול סיכום קצר.

באתר המכון מופיע אינדקס המרכז את הידיעות שהופיעו בלקטים החודשיים של השנים הקודמות:

להלן לינק לאינדקס של שנת 2016.

להלן לינק לאינדקס של שנת 2017 (אשר כבר נשלח בעבר).

בברכה,

פנינה וליאור

♦ פרסומים ועדכונים

♦ ידיעות מתוך ישראל

♦ ידיעות בינלאומיות שקשורות לישראל

♦ ידיעות בינלאומיות

פרסומים ועדכונים

חוק הלאום והשלכותיו- האם הדמוקרטיה הישראלית נמצאת בסכנה?
פנינה שרביט ברוך בוחנת את השלכות חוק יסוד: ישראל- מדינת הלאום של העם היהודי, על רקע תהליכי חקיקה ותהליכים כלליים נוספים העוברים על החברה הישראלית, על הדמוקרטיה בישראל. לדבריה, בחינת החוק בראיה הרחבה האמורה מלמדת כי מוקדם להספיד את הדמוקרטיה הישראלית, אך נדרשת עמידה על המשמר מפני מהלכים העשויים להוביל לכרסום בערכים דמוקרטיים. חיזוק הממד הלאומי של המדינה אינו פסול מעיקרו, אך חשוב להבטיח כי הממד הלאומי לא הופך לממד לאומני, ולשמור על האיזון בין הממד הלאומי לממד הדמוקרטי (31 ביולי, [INSS](#)).

ידיעות מתוך ישראל

חקיקה

חוק יסוד: ישראל - מדינת הלאום של העם היהודי (חוק הלאום)
התקבל ב-19 ביולי. [חוק היסוד](#); [הודעת הכנסת](#); [הצעת חוק היסוד עם דברי ההסבר](#). ראו גם:
איל בנבנישתי ודורין לוסטיג, 24 ביולי, [Just Security](#).

חוק בתי משפט לעניינים מינהליים (תיקון מס' 117), התשע"ח-2018 - הסמכת בית המשפט לעניינים מנהליים בירושלים לדון בענייני אזור יהודה ושומרון (במקום בג"ץ)
התקבל ב-17 ביולי. [החוק](#); [הודעת הכנסת](#); [הצעת החוק עם דברי ההסבר](#).

חוק חינוך ממלכתי (תיקון מס' 17), התשע"ח-2018 (חוק "שוברים שתיקה") - מניעת פעילות במוסד חינוך של גורמים חיצוניים הפועלים נגד צה"ל
התקבל ב-17 ביולי. [החוק](#); [הודעת הכנסת](#); [תקציר החוק ומסמכי החקיקה באתר הכנסת](#).

חוק להקפאת כספים ששילמה הרשות הפלסטינית בזיקה לטרור מהכספים המועברים אליה מממשלת ישראל, התשע"ח-2018
התקבל ב-2 ביולי. [החוק](#); [הודעת הכנסת](#); [תקציר החוק ומסמכי החקיקה באתר הכנסת](#).

חוק יסוד: הממשלה (תיקון מס' 7) - ביטול הסעיף המאפשר לראש הממשלה ושר הביטחון לבדם להכריז על מלחמה
התקבל ב-17 ביולי. [החוק](#); [הודעת הכנסת](#); [תקציר החוק ומסמכי החקיקה באתר הכנסת](#).

חוק השיפוט הצבאי (תיקון מס' 75), התשע"ח-2018 - החלת עבירת האינוס האזרחית שבחוק העונשין בבתי הדין הצבאיים
התקבל ב-16 ביולי. [החוק](#); [הודעת הכנסת](#); [תקציר החוק ומסמכי החקיקה באתר הכנסת](#).

פסיקה

בית המשפט המחוזי הטיל עיקול זמני על שתי ספינות שהשתתפו במשט לעזה
ההחלטה ניתנה ב-11 ביולי. [ת"א \(י-ם\) 2526/08 דב ויינשטיין נ' הרשות הפלסטינית](#). ראו גם: 12
ביולי, [Ynet](#); 31 ביולי, [Mako](#).

בג"ץ דחה עתירה שביקשה להפסיק מכירת אימונים של צה"ל לכוחות ביטחון זרים למטרת רווח
פסק הדין ניתן ב-25 ביולי. [בג"ץ 1785/17 מיכל הרמתי נ' הרמטכ"ל, רא"ל גדי איזנקוט](#).

בית המשפט העליון דחה ערעור על פסיקת בית המשפט המחוזי שקבעה כי לא הוכחה אחריותה
בנויקין של הרשות הפלסטינית לפיגוע במלון "פארק" שביצעו אנשי חמאס
פסק הדין ניתן ב-11 ביולי. [ע"א 1206/14 אר-אל חברת מלונות ופנסיונים בע"מ נ' הרשות
הלאומית הפלסטינית](#).

בית המשפט המחוזי דחה תביעה לפיצויים בגין מותם ופציעתם של תושבים בעזה מירי של צה"ל
במסגרת מבצע "קשת בענן" ב-2004
פסק הדין ניתן ב-30 ביולי. [ת"א 48460-01-12 עזבון המנוח טארק מחמוד מנצור נ' מדינת
ישראל- משרד הביטחון](#).

עדכונים נוספים

צו למניעת הפצה ומימון של נשק להשמדה המונית (הכרזה על גורמים זרים המסייעים להפצה
ומימון של נשק להשמדה המונית), התשע"ח-2018
הצו פורסם ב-12 ביולי (קובץ התקנות חוברת 8039, [אתר משרד המשפטים](#)).

צו המאבק בטרור (ביטול הכרזה שאדם זר הוא פעיל טרור), התשע"ח-2018
הצו פורסם ב-12 ביולי (קובץ התקנות חוברת 8039, [אתר משרד המשפטים](#)).

צו המאבק בטרור (הכרזה שחבר בני אדם הוא ארגון טרור) (תיקון מס' 2), התשע"ח-2018 לפיו
ערוץ החדשות אל-קודס הוא ארגון טרור
הצו פורסם ב-8 ביולי (קובץ תקנות חוברת 8035, [נבו](#)).

החלטת ערכאת קדם-המשפט של בית הדין הפלילי הבינלאומי ביחס לפנייה לציבור (Outreach) ומידע עבור קורבנות של המצב בפלסטין

ב-13 ביולי קיבלה ערכאת קדם-המשפט של בית הדין הפלילי הבינלאומי החלטה המורה לרשם בית הדין להקים מערך מידע ופנייה לציבור (Outreach) עבור קורבנות וקהילות מושפעות ב"מצב בפלסטין", המצוי תחת בדיקה מקדמית של תובעת בית הדין (הבדקת ביצוע פשעים על ידי כל הצדדים לסכסוך). לפי ההחלטה, פעולות המידע והפנייה לציבור יכללו: (1) הבהרת הפרמטרים הכלליים של סמכות בית הדין ביחס למצב; (2) אספקת מידע מדויק ונגיש לקורבנות וקהילות מושפעות לגבי הייעוד הכללי של בית הדין ותפקידי ופעולות אורגניו השונים. בהקשר זה- יש להזכיר לקורבנות כי מידע שהם רוצים לספק לבית הדין לצורך חקירה עתידית או תביעה עתידית, עליהם להעביר ישירות למשרד תובעת בית הדין; (3) קידום הבנת שלבי ההליך השונים בבית הדין והתפקידים שקורבנות יכולים למלא בשלבים השונים, כפי שמעוגנים בחקיקת בית הדין; (4) מתן מענה לחששות וציפיות. בנוסף, ההחלטה מורה לרשם ליצור "דף מידע" באתר בית הדין המוקדש במיוחד לקורבנות המצב בפלסטין, הזמין ככל הניתן במספר שפות, כך שתתאפשר גישה של הקהילות המושפעות והקורבנות. ההחלטה מורה לרשם להגיש דוח ראשוני בנושא עד 14 בדצמבר 2018 ולעדכן את ההרכב כל שלושה חודשים בדבר התקדמות פעולות המידע והפנייה לציבור (13 ביולי, [ICC](#)). **סטיבן קיי וג'ושוע קרן** מבקרים את ההחלטה התקדימית של ערכאת קדם-המשפט, שכן מעולם לא ניתנה החלטה דומה ביחס למצב המצוי בשלב הבדיקה המקדמית ולדבריהם חוקיותה, תזמונה וייחודיותה של ההחלטה ביחס למצב בפלסטין מספקים סיבה לדאגה. הם מציינים את הבעייתיות בזיהוי קיומם של "קורבנות", אשר הגדרתם לפי כללי בית הדין תלויה בקיומם של פשעים שבסמכות בית הדין, כאשר הבדיקה המקדמית של המצב בפלסטין מצויה בשלב בו טרם נקבע כי יש בסיס סביר להאמין שבוצעו פשעים הנופלים תחת סמכות בית הדין. עוד הם מבקרים את העדרה של כל הנמקה להחלטה להורות לרשם בית הדין על פעולות של פנייה אקטיבית לציבור דווקא במצב בפלסטין ולא באף מצב אחר שנמצא תחת בדיקה מקדמית, כולל מצבים שנמצאים בשלבים מתקדמים יותר של הבדיקה. הכותבים מסכמים כי ערכאת קדם המשפט בהחלטה נוקטת באמצעים ייחודיים, עד כדי מפלים, ביחס למצב בפלסטין (26 ביולי, [EJIL:Talk](#)).

ידיעות בינלאומיות

דיני מלחמה

החלטת מועצת הביטחון של האו"ם בדבר הגנה על ילדים בעימותים מזוינים

התקבלה ב-9 ביולי ([ההחלטה](#); 9 ביולי, [UN](#); 23 ביולי, [ASIL](#)).

משפט בינלאומי פלילי

בית הדין הפלילי הבינלאומי יכול להפעיל את סמכותו ביחס לפשע התוקפנות הפעלת הסמכות נכנסה לתוקף ב- 17 ביולי (18 ביולי, [Opinio Juris](#); [Coalition for the ICC](#)).

זכויות אדם

פסיקה של בית הדין האירופי לזכויות אדם בדבר הפרת זכויות קניין על ידי רוסיה בשטחים שבמחלוקת בינה לבין מולדובה

פסק הדין ניתן ב-17 ביולי ([פסק הדין](#); 19 ביולי, [EJIL:Talk](#)).

פסיקה של בית הדין האירופי לזכויות אדם המאשרת חקיקה שוודית בדבר איסוף מידע ומעקב נרחבים (bulk surveillance)

פסק הדין ניתן ב-19 ביוני ([פסק הדין](#); 2 באוגוסט, [Just Security](#)).

סנקציות

איראן פתחה בהליכים נגד ארה"ב בבית הדין הבינלאומי לצדק בגין החזרת הסנקציות בעניין הגרעין

ב-16 ביולי [פתחה](#) איראן בהליכים נגד ארה"ב בבית הדין הבינלאומי לצדק בטענה שהפרה את אמנת הידידות, היחסים הכלכליים והזכויות הקונסולריות מ-1955 בין המדינות, בכך ששבה והטילה סנקציות שהוסרו בשל החתימה על הסכם הגרעין. איראן מבקשת מבית הדין להורות לארה"ב לבטל את הסנקציות וכן לפצות את איראן בגין הפרת מחויבויותיה הבינלאומיות. לצד זאת, הגישה איראן גם [בקשה](#) לפסיקת סעדים זמניים, לרבות השעיית הסנקציות. איראן טוענת כי הסיבות שסיפקה ארה"ב להחזרת הסנקציות חסרות שחר, שכן אושר כי איראן לא הפרה את הסכם הגרעין. לטענתה, לאור הנזק המשמעותי לכלכלתה מהסנקציות, השבתן מהווה הפרה של מספר סעיפים באמנה מ-1955, כגון: יחס הוגן לאזרחים ולחברות של המדינות ורכושם, איסור על הגבלת העברה של כספים משטחי המדינות או אליהן, וחופש מסחר בין שטחי המדינות. מחלקת המדינה האמריקאית מסרה בתגובה כי התביעה של איראן חסרת בסיס וכי בכוונתה להגן על ארה"ב בפני בית הדין (17 ביולי, [ICJ](#); 17 ביולי, [NY Times](#)). אלנה צ'צ'קו מסבירה כי ארה"ב פרשה מהסמכות המחייבת של בית הדין בשנת 1986, ולכן איראן השתמשה באמנה מ-1955, שיש בה סעיף המעניק לבית הדין סמכות שיפוט בסכסוכים בין המדינות בדבר פירוש ויישום האמנה. לפי צ'צ'קו, הצעד האיראני מעלה את השאלה האם תחת המשפט הבינלאומי אמנה יכולה להיות בלתי ישימה לאור שינויים דרמטיים בנסיבות וביחסי הצדדים מאז חתימתה. האמנה מ-1955 התבססה על קיומם של יחסי ידידות ושלוש בין המדינות, לכן ניתן לטעון שהיא אינה ישימה עוד. מאידך, היא מפרטת מדוע טיעון כזה לא בהכרח יתקבל בבית הדין, בין היתר משום שהדין הבינלאומי ביחס לאמנות מצביע על כך שהאפשרות של ביטול אמנה בשל שינוי יסודי בנסיבות

היא חריגה ביותר. הכותבת אף מציינת כי כבר היו מספר הליכים קודמים בין המדינות בפני בית הדין, בהם הסתמכו על אמנה זו מאז ניתוק היחסים בין המדינות ב- 1979 (26 ביולי, [Lawfare](#)).

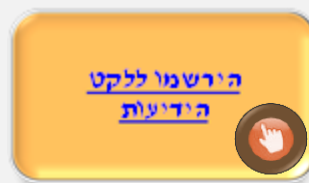
התפתחויות מדיניות

הכרזה על שלום וסיום הסכסוך בין אריתריאה לאתיופיה
ההכרזה המשותפת ניתנה ב-9 ביולי ([ההכרזה](#); 9 ביולי, [NY Times](#)).

האיחוד האירופי פתח בהליכי הפרה נגד פולין לאור החקיקה הפולנית בעניין בית המשפט העליון במדינה
ההליכים נפתחו ב-2 ביולי ([הודעת האיחוד האירופי](#)).

בית הדין הבינלאומי לצדק פסק סעדים זמניים לבקשת קטאר נגד איחוד האמירויות הערביות
ההחלטה ניתנה ב-23 ביולי ([ההחלטה](#); 23 ביולי, [ICJ](#)).

לקט הידיעות "משפט וביטחון לאומי" מתפרסם אחת לחודש. [צפו בלקטי הידיעות הקודמים](#).

*אם נתקלתם בבעיה בהרשמה, ניתן להירשם על ידי שליחת שם מלא וכתובת דוא"ל ל- liorz@inss.org.il

ניתן למצוא אותנו ב:

© 2017 כל הזכויות שמורות

התכנית למשפט וביטחון לאומי, INSS